

Előzetes az idei egyetemi felvételikről

Az 1974-75-ös tanév napjait a 15 300 „golyát” várják a felsőoktatási intézmények. Egyebek között ez derül ki a Művelődésügyi Minisztérium most elkészült — és a héten megjelenő — hivatalos tájékoztatójából, amely ismerteti a felsőoktatási intézmények — az egyetemek és főiskolák — idején felvételi rendjét.

Néhány adat a nappali tagozat keretszáma: az általános orvosi karokra 900, a fogorvosi karokra 120, a gyógyszerész karokra 220, a jogtudományi karokra 320, a bölcsészettudományi karokra 410, a Marx Károly közgazdaságtudományi egyetemre 440, ennek pécsi kihelyezett tagozatára pedig 120 hallgatót vesznek fel.

Mint az illetékesek elmondják: a nappali tagozatokra felvételiüket kérhetik a középiskolák utolsó éves tanulói, illetve azok az érettségizett-képesítőtől dolgozók, akik 35. életévüket még nem töltötték be. A középiskolai végzettségű szakmunkástanulók bármelyik felsőoktatási intézménybe abban az évben jelentkezhetnek felvételre, amelyben a szakmunkás-képesítést legkésőbb augusztus 31-ig megszerzik.

A felvételi kérelmek benyújtásáról is olvashatunk a tájékoztatóban.

A legfontosabb változás a jelentkezés időpontjára vonatkozik. A középiskolák február 1-től 15-ig, a felsőoktatási intézmények pedig március 30-ig — a gyógy-pedagógiai tanárképző főiskola, a tanító- és óvónőkép-zők pedig március 25-ig — fogadják el a jelentkezési lapokat. A minisztérium külön felhívja a figyelmet, hogy a tájékoztatóban-közölt adattal ellentétben — a köz- zős matematika és fizika írásbeli miatt — esti és levelező tagozaton a jelentkezés határideje március 30-a. A felvételi vizsgákat jú-

nus 26. és július 31. között tartják.

Az idén a matematika és a fizika felvételi tárgyból megírt írásbeli érettségi dolgozat egyúttal megfelel a főiskolai, egyetemi felvételi vizsga írásbeli részének is. A közös írásbeli vizsgán részt kell vennie minden olyan felsőoktatási intézménybe pályázónak, akinek matematikából, vagy fizikából írásbeli felvételi vizsgát kell tennie.

A közös írásbeli időpontja: május 28 vagy 29, tantárgyától és tantárgytól füg- gően, (MTI)

Szimfonikus matiné

Három mű, három vendégművész invitált koncertre vasárnap délelőtt, az új esztendő első színházi hangversenyére, ahol a főszerep ezúttal is a szegedi szimfonikusoknak jutott. Szokolay Szimfonikus balladáját, Mendelssohn szokatlan föl- állású (hegedű-zongora-ze- nekar) versenyművét és Rimszkij-Korszakov Sehere-

zadéját Lukács Ervin vezé- nyelte, a versenymű szolista Kocsis Albert és Szabó Csilla voltak, a Seherezádé he- gedűszólóját Várnagy Lajos játszotta.

A program elárulja, a modern zene egyelőre változatlanul óvatossággal van jelen, ami nem is baj, fontosabb inkább, hogy jelen van, s most ráadásul hazai szerző képviselte. Szokolay Sándor, akit elsősorban operái, a Várnagy és Hamlet vagy a legutóbbi, a Sámson után ismer a közönség, s akinek színpadi bemutatko- zására talán sor kerül majd a századunk művészetétől nem idegenkedő szegedi Operában is. A Szimfonikus balladáról leírja a műsorfü- zet, hogy a Hamlet-opera „stilisztikus és tematikus elő- tanulmányának tekinthető”. Erőteljes zene, plasztikus, izgalmas hangzásvilága gon- dosan kimunkált előadásban érvényesült. Mendelssohn versenyműve kuriózum. A zenetörténet sokáig nem tu- dott róla, a szerző 14 éves korában írta, a zseni félreis- merhetetlen jellemjegyeivel, a klasszika búvóletében, de- rűs dallamai hatásosak, vir- tuóz technikát kívánnak, csillogásra biztatják az elő- adót. Kocsis Albert és Szabó Csilla élt is az alkalmazzal, a publikum vastapsaitól kí- sérve a harmadik tétel, meg- kellett ismételnők. A Sehe- rezádé szívi repertoár-da- rabja a szegedi együttes- nek, Lukács Ervin szuggesz- tiv dirigálásával, Várnagy Lajos behízelgően szép he- gedűszólójával, ezúttal sem tévesztette el hatását.

A koncertről felvétel, ké- szített a Rádió.

N. I.

Újabb növényfajta

Az Országos Agrobotani- kai Intézet táplánszentke- reszti kísérleti telepének újabb növényfajtája kapott előzetes elismerést. Deutsch Miklós nemesítő zabfajtájá- ról, az úgynevezett csupasz zabról van szó. A magas fe- hérjetartalmú fajta kiváló takarmány lehet. A zab átlagos fehérjetartalma 8 szá- zalék, a csupasz zabé pedig tízezer. Ezenkívül 4,5 szá- zalék zsírt, illetve olajat is tartalmaz.

Továbbképzés

A Dunai Vasműben sok- féle tanfolyamon vesznek részt a dolgozók. A Vasmű személyzeti és oktatási fő- osztálya 17 szakmában hir- detett továbbképzést. A 18

Beszélgetés az olajbányászok egészségéről

A munkásosztály „kondíciója”

M. G.: Egész beszélgeté- sünk alatt az járt az eszem- ben, hogy a köztudatban az orvos, akihez a beteg el- megy — a körzeti orvosról van szó — úgy jelenik meg, mint aki receptet ír. Viszont az üzemi orvosnak a státu- sa — nemcsak az egészség- ügyi szervezet, hanem aki- kért az orvosi szolgálat van, a beteg szempontjából is — valami egészen más.

S. L.: A receptírás és a beteg rutinvizsgálata a mi munkánkhoz csak kis része. Fontosabb ennél az, hogy a körzeti orvosokkal és más orvosokkal ellentétben mi akkor is találkozzunk az em- berekkel, amikor nem bete- gek. A buszon, az ebédlő- ben, a munkahelyükön, érte- kezletlen, stb.

M. G.: Az üzemi orvos tudja hogy az egészségileg rábizott emberek milyen kö- rülmények között élnek, dol- goznak. Mi várható tőlük. Honnan hoznak betegséget. Vagy, hogy az állapotukat egyáltalán mi határozhatja meg.

S. L.: A dolgozó az életé- nek legjelentősebb szakaszát az üzemben tölti el, itt éri a legnagyobb hatás. Ha tehát egy dolgozó valamilyen pa- nasszal megjelenik nálunk, összefüggést kell, hogy ke- ressünk a betegsége és a munkakörülményei között. Ha pedig egy dolgozó meg- gyógyul, kórházi, klinikai vagy körzeti orvosi kezelé- s után újra hozzánk kerül vissza, nekünk kell tovább törődnünk vele, hiszen eset-

leg nem folytathatja az elő- ző munkáját tovább. Ilyen- kor a mi kötelességünk, hogy olyan munkát keressünk neki, hogy továbbra is mun- kaképes legyen. Ne érezze fölöslegesnek magát. Hogy megtalálja a helyét az élet- ben, a munkában.

M. G.: Megfogalmazódik az emberben egy gondolat: vajon nem volna-e célszerű, hogy a meglehetősen elbü- rokratizálódott orvosi szol- gálatot nem kellene-e — fi- gyelembe véve az üzemi or- vosi tapasztalatokat — köze- lebb vinni úgy az emberhez, hogy közelebb vinni a mun- kahelyekhez, az üzemekhez, a vállalatokhoz. A beszélge- tet bennem ezt a gondola- tot ébresztette. Végezetül föltennék önnek egy kér- dést, ami nem tartozik so- rosan a témánkhoz, mégis úgy érzem, lényegében ösz- szefügg vele. Ön, min, gya- korlott üzemorvos, hogyan ítéli meg..., hogy is fogal- mazzak... a munkásosztály erőnlétét. Kondícióját. Ön nagy tömegű munkásságot látott, mint orvos, vizsgálta, ellenőrizte fizikai állapotuk- kat...

S. L.: Ez nagyon, de na- gyon összetett kérdés.

M. G.: Kérdés persze, hogy van-e mérési, összeha- sonlítási alapunk? Vajon vizsgálták-e a munkásság egészségügyi állapotát, más tár- sadalmi réteggel, mondjuk a parasztságával összevetve? Vagy például a nehézipari munkásokat a könnyűipari- akkal összevetve?

S. L.: Megkérdezhetem, viszont, hogy milyen muta- tókat használunk erre? Ezt nem lehet, vérnyomásmérő- vej mérni, testsúlyméréssel, magasságméréssel, és úgy összevetni. Kellene valami támpont, adatszint, mint összehasonlítási alap, valami mérték.

M. G.: Igaza van. Az isko- lásgyermekek vizsgálatait ki- derült, hogy a mai gye- rekek fejlettebbek, ma- gasabbak, súlyosabbak, job- ban tápláltak — a gyermek- méreteket át kellett dolgoz- ni a konfekcióiparban —, erre vannak múltbéli össze- hasonlítási adataink. De va- jon ha a munkásság állapo- tát vizsgálunk — akár vérnyomásméréssel, test- súlyméréssel, az egészségre- ható ártalmak mérésével — vajon milyen eredményre jutnánk? Tény, hogy hason- ló vizsgálat a munkásság körében nem lehetséges, egyszerű azért, mert a mun- kások állapotát, nemigen mérték a múltban, a másik meg az, hogy a régi társa- dalmi viszonyok, a munka- nélküliségtől, a kószolástól, az orvosi ellátástól kezdve, sok minden másig nem al- kalmasak az összevetésre. Most más minőségekről van szó. Mégis érdemes volna megnézni, hogy egyáltalán milyen fizikai és idegi álla- potban van az a munkásság, amely a nagyüzemekben a gépek mellett vagy történe- tesen az olajmezőn dolgozik.

Mocsár Gábor (Folytatjuk.)

Almási Gábor szobrai Szegeden

Almási Gábor szabadkai szobrászművész kiállítása va- sárnap délből nyílt meg Sze- gedben, a Móra Ferenc Mú- zeum képtárában. A két test- vérváros kulturális-művészeti kapcsolatainak újabb szép példája a Szeged megyei vá- rosi tanács, a Magyar Kép- zőművészek Szövetsége Dél- magyarországi Területi Szer- vezete, a Móra Ferenc Mú- zeum és a Szabadkai Képző- művészeti Találkozó közös szervezésében valósult meg. E mostani tárlat viszonzása Cs. Pataj Mihály festőművész nemrég megnyílt nagy sike- rű szabadkai bemutatkozásá- nak. Almási Gábor szobor- kiállításának megnyitóján ott voltak a város párt- és álla- mi szerveinek vezetői, s el- jöttek Szabadka küldöttei is. Tárlatnyitó beszédet Lévy Endre író tartott, a nyitó ün- nepségen közreműködött Pa- vao Batić (lantai), Lévy Má- tyás (furulya) és Mirko Mol- nár (violoncelló), a szabad- kai zeneiskola művésztaná- rai.

Almási Gábor az az alko- tóművész, aki elődök nélkül alapozta és teremtette meg a mai szabadkai szobrászatot. A valóság és az anyag tisz- teletéről tanuskodnak a sze- gedi tárlaton bemutatott szobrai. A realizmus talaján alkotta igényes portréit, éles megfigyelőkészségről árulko- dó terrakottafiguráit, különös technikai megoldással kész- tett faszobrai, reliefjeit.

A szabadkai zeneiskolát dí- szítik azok a muzikusokról készült gipszportrék, melyek közül három láthatunk a mostani kiállításon. A ka- rakteres vonások erőteljes hangsúlyozása mellett az al- kotó érzékeltetni tudta zenei élményeit is. A művész első magyarországi bemutatkozá- sának gerincét azok a kis- méretű terrakottaplasztikai alkotják, melyek a szabad- kai nagy piacok eltűnésén levő típusait őrzik meg az utókor számára. Fejkendős, terebélyes kofák, kőtenyes, kosaras árusok, a piaci élet, zsidobongás jellegzetes mozza- natok. Pontos megfigyelések

Almási Gábor: Zene

ezek, melyeket jó ízű humor- ral, életismerettel és szere- tettel alkotott meg Almási Gábor. A modernebb törek- vések sem hagyták érintet- lenül. Ennek eredményeit Almási Gábor plasztikájában lendületes ívekkel, absztrahált formákkal egyszerűsödött szobraiban találhatjuk. Két különös technikai megoldás- sal készített faretelje (Zene I-II.) lírai hangvételével, fi- noman cizellált formáival és érzékeny felületmegoldásai- val a kiállítás legszebb da- rabja.

T. L.

Az igazság természete

Annak a drámasorozatnak, amelynek része a most be- mutatott A farkasok című is, A hit tragédiái címet adta Romain Rolland. Forradalmi drámának is nevezik ezeket, hiszen valamennyi a nagy francia forradalom idején játszódik. A rendkívüli mű- veltségű, Nobel-díjas francia író ugyanazt a gondolati anyagot dolgozta fel a soro- zat darabjaiban. Nevezete- sen: hogyan ütközik kiéle- zett, történelmileg meghatá- rozott szituációkban az em- ber egyéni gondolkodása és cselekvése közösségi elköte- lezettségével.

Hajdufy Miklós érdeme, hogy a nálunk kevésbé is- mert darabot televízióra át- dolgozva egy csapásra a mil- liós nézőtábor számára tet- te ismertté és egyúttal — el- sősorban a jó színészválasz- tassal — átfoghatóvá, meg- érthetővé tette mély gondo- latait alakja a konventbíz- tos (Sinkovits Imre). A vég- ső döntések joga is az övé, az ezzel járó felelősség is az ő vállára nehezedik. Ismerő- je a valószínűleg megfelelő tényeknek, de a kialakult helyzet törvényeinek is. Tudja, ha kivégezteti az ár- tatlant, elkerül az olyannyi- ra szükséges egység meg- bomlását, esetleg egy polgár- háborús helyzet kialakulását,

Liebmán Béla felvétele

Sinkovits Imre A farkasok című tévéjátékban

tehát — a pillanatnyi szituá- ció törvényei szerint — has- nál a közösségnek, a forra- dalomnak, a hazának. Ugyanakkor viszont megbo- csáthatatlan bűnt vesz ma- gára, saját erkölcsi normái- vaj ellentétes cselekvést vál- lal, meghasonlik önmagával. Az ártatlant kivégeztető, az intrikusai szemben elnéző magatartású konventbíz- tos tragikus alak, a dráma azon- ban sokkal több az ő egyéni tragédiájának ábrázolásánál. Jó néhány mély értelmű, ál- talános érvényű gondolatot bont ki nemcsak az egyéni és közösségi cselekvés, ha- nem a gondolkodás és a hit, a célok és az eszközök vi- szonyáról, az igazság „ter- mészetéről”. Hogy ezek a mélyebb rétegek is felvil- lantak, jórészt a színészek- nek köszönhető. Sinkovits Imre és Madarász József já- téka tetszett legjobban.

Történelmi témákhoz kap- csolódik az új sorozat is — ismeretterjesztő jelleggel. A Korok és bűtorok első ré- szében ókori népeknek nem- csak bűtoraival, művészeté- vel, hanem életmódjával és szokásaival is megismerked- hettünk.

Az „Es színész benne min- den férfi és nő...” című dráma műfaj-történeli soro- zat bevezető adása lesz ma, kedden este 8 órakor. Az el- ső rész az ókori görög szín- házat idézi drámarészletek- kel és beszélgetésekkel. Hol- nap, szerdán Dosztojevszkij: A félkegyelmű című regényé- ből készült szovjet filmet vetíti a tévé az orosz klasz- szikusok sorozatban, a Leo- nard da Vinci című olasz sorozatnak pedig a IV. részét láthatjuk csütörtökön.

S. E.